

přísluší pouze faráři (farnímu úřadu) anebo administrátoru (je-li farní obročí uprázdněno) a že drobní pachtýři pozemků farního obročí byli povinni, by svůj požadovací nárok ve smyslu § 12 zákona ze dne 27. května 1919, čís. 318 sb. z. a n., ohlásili v zákonitě lhůtě jen a jedině na farním úřadě. Poněvadž tak neučinili, a na ohlášku u patronátního úřadu, která nemá právního významu, dlužno pohlížeti tak, jako kdyby vůbec nebyla se stala, pozbyli drobní pachtýři, nezachovavše se dle předpisu § 12 zákona, svých nároků na zajištění půdy.

Čís. 620.

Dobrovolná veřejná dražba.

Okolnost, že ta která podmínka nebyla pojata do dražební vyhlášky, nevadí její závaznosti, byla-li zařazena do dražebních podmínek, při dražbě přečtených a vydražitelem podepsaných.

(Rozh. ze dne 10. srpna 1920, R I 553/20.)

Poručenský soud povolil, by veřejnou dobrovolnou dražbou byly prodány dva domy, náležející téže nezletilé vlastnici. Dražební podmínky obsahovaly v čl. XIII ustanovení: »Prodávající vyhrazuje si lhůtu na rozmyšlenou v trvání 8 dnů ode dne udělení příklepu. Do této lhůty nevčítá se den dražební. V této lhůtě může prodávající za souhlasu poručenského soudu prohlásiti, že prodej neuzavírá«. Při dražbě 10. května 1920 byly domy příklepnuty nejvyššímu podateli za 125.000 K. Prodávatelka (pokud se týče její poručník) podala však 18. května 1920 soudu prohlášení, že prodej neuzavírá a žádala za poručenské schválení tohoto prohlášení, žádajíc současně o poručenské schválení návrhu smlouvy, kterou prodává oba domy jinému kupiteli za 130.000 K. Soud první stolice schválil prohlášení prodávatelky, ale jen pod tou podmínkou, nezvýší-li prvý vydražitel do určité lhůty své podání rovněž na 130.000 K, čemuž prvý vydražitel ve stanovené lhůtě vyhověl. Prodávatelka domáhala se ve stížnosti, by prohlášení její schváleno bylo bezvýminečně. Rekursní soud stížnosti vyhověl. Důvody: Podle § 21 obč. zák. jsou osoby, neschopné pro nedostatek věku, by samy náležitě obstarávaly své záležitosti, pod zvláštní ochranou zákona. Zákon zná tudíž pouze ochranu nezletilců; meze prerogativy poručenského soudu nad nezletilci jdou tudíž jen tak daleko, pokud se to srovnává s pojmem ochrany. Ochranu však nutno lišiti od svrchovanosti, která představuje poměr podřízenosti dále jdoucí a hlouběji zasahující: ten kdo jest pod něčí svrchovaností, nemá svobodné vůle a nemůže činiti svobodná rozhodnutí, nýbrž musí se řídit jedině podle vůle nadřízeného. Naproti tomu ten, kdo jest pouze pod něčí ochranou, není zbaven vůle a volného rozhodování, jeho dispozice podléhají pouze kontrole ochráncově, mající za účel zjistiti, nejsou-li pro chráněnce škodlivé. V tomto směru nutno také vymeziti právomoc soudu poručenského: kontrolu poručníka, nejsou-li jeho opatření škodlivá pro poručence. Nejsou-li škodlivá, musí soud ponechati poručníkovi volnou ruku a nesmí obmezovati jeho volné rozhodování, a to z toho důvodu, poněvadž zákon ukládá soudu pouze ochranu nezletilce, pouhou kontrolu jeho jednání, zda nejsou škodlivá, a nedává mu moci dále sahající. Důsledně nemá soud první

stolice práva brániti poručníkovi, aby si nevybral ze dvou kupujících ceteris paribus toho, koho sám chce, ať z důvodů jakýchkoliv. Ustanovení exekučního řádu o předražku nelze zde užítí. Dražba exekuční a dražba dobrovolná jsou instituce naprosto se lišící, které mají společného jen to, že se kupní cena určuje soutěží kupujících. Dražba exekuční jest institucí veřejnoprávní, donucovacím prostředkem státní moci, kdežto dražba dobrovolná jest volnou kupní smlouvou, při níž si prodávající dává podávati nabídky současně od několika koupěchtivých, aby některou z nich podle své vůle přijal či nepřijal. § 272 nesp. pat. ustanovuje, že při dobrovolných dražbách dlužno zachovávatí předpisy exekučního práva pokud jde o provedení, tudíž pouze se stránky formální. Dražební podmínky samy ustanovují v odst. XIII., že prodávající má právo do osmi dnů prohlásiti za souhlasu poručenského soudu, že prodeje neuzavírá. Nepodání tohoto prohlášení bylo by mlčky učiněným přistoupením na nejvyšší podání; tato výhrada dává prodávajícímu právo, nevázati se ani na nejvyšší podání ani na předražek. Otázku, může-li poručenský soud arbitrárně odepřítí schválení prohlášení, že se prodej neuzavírá, nutno řešiti záporně; mohl by tak učiniti, kdyby se tím mařil výhodný prodej, ale nemůže bráti prodávající straně volnost, komu chce za stejných podmínek prodati.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

Důvody:

Z opomenutí prvního soudu, že proti předpisu § 278 nesp. pat. nepojal do dražebního ediktu vlastníkovy výhrady, nemůže vydražitel dovozovati neodvolatelnost prodeje, ježto výhrada ta byla zařazena jako odstavec XIII. do dražebních podmínek, soudem schválených, které byly podle vyhlášky u poručenského soudu k volnému nahlédnutí uloženy a podle dražebního protokolu po vyvolání věci přečteny a vydražitelem podepsány, takže dražitelé o této výhradě věděli. Krom toho vydražitel ani proti příklepu udělenému s výhradou čekací lhůty, ani proti usnesení ze dne 18. května 1920, kterým byl vyzván k vyjádření se o poručníkově prohlášení, stížnosti včas nepodal, z kteréž příčiny nemůže se také domáhati dodatečné změny tohoto usnesení rekurssem dovolacím. Rekursní soud právem schválil prohlášení poručníka bezpodmínečně, protože po provedené dražbě naskytla se možnost výhodnějšího prodeje, nehledíc ani k tomu, že není věci stěžovatele zkoumati, z jaké příčiny poručenský soud schválil prohlášení, poručníkovi v dražebních podmínkách vyhrážené, že smlouvu neuzavírá.

Čís. 621.

Zákon o zajištění půdy drobným pachtýřům ze dne 27. května 1919, čís. 318 sb. z. a n.

Požadovací nárok ku kostelnímu pozemku lze s účinkem ohlásiti buď u obročníka neb u patrona neb u farní osady, bez ohledu na to, kdo jest skutečným správcem pozemku.

(Rozh. ze dne 10. srpna 1920, R I 562/20.)